

інновацій породжується багатограним характером модернізації "особистості".

БІРЖОВИЙ ТОВАР, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ У СВІТОВІЙ БІРЖОВІЙ ТОРГІВЛІ

Цимбалюк Ю.А., к.е.н., доцент

Кравець Є.П., здобувач освіти третього (освітньо-наукового) рівня

Кузлю І.О., здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня

Уманський національний університет садівництва

Біржовий товар – це продукт, який є об'єктом біржової торгівлі. Біржовий товар є активом, який допущений до торгів на товарній біржі згідно з правилами біржі, а саме продукція та інші матеріальні цінності. Це може бути сировина, товари, фінансові інструменти або інші активи, які мають ціну на ринку і можуть бути куплені або продані [1, 2].

Торгівля біржовими товарами відбувається на організованих біржах, де купують та продають активи за узгодженими правилами. При цьому ціни встановлюються вільно на основі попиту та пропозиції.

Біржова торгівля відбувається без презентації товарів під час торгової сесії. Товар має відповідати певним вимогам, щоб його опис у біржовому контракті давав можливість учасникам торгівлі мати чітке уявлення щодо його кількісних та якісних параметрів. Оскільки біржова торгівля передбачає значну концентрацію попиту і пропозиції, то біржові товари повинні відповідати певним характеристикам [3]. Біржовий товар відрізняється від звичайного товару низкою ключових характеристик, які роблять його придатним для торгівлі на біржі:

- Масовість – торгівля на біржі ведеться великими партіями товару. Це робить біржовий ринок більш стійким до коливань цін та полегшує хеджування ризиків;

- Здатність до стандартизації – існує чітко визначений та зафіксований набір стандартів, що стосуються: якості товару, сорту, упаковки, маркування;

- Замінність – окремі одиниці товару одного сорту та якості повинні бути еквівалентними. Це означає, що для покупця не є суттєвим, яку саме одиницю чи партію товару він придбає, адже всі вони мають однакові характеристики;

- Ліквідність – біржовий товар має бути швидко та легко проданим на біржі. Це означає, що на ринку має бути достатньо покупців і продавців, готових укласти угоду;

- Цінова прозорість – ціни на біржі публічні і доступні для всіх учасників ринку, що забезпечує прозорість у формуванні цін;

- Волатильність цін – ціни на біржові товари можуть значно коливатися в залежності від різних факторів, таких як попит і пропозиція, геополітичні події, макроекономічні фактори, погода тощо.

Біржовий товар відіграє важливу роль у функціонуванні глобальної економіки, дозволяючи компаніям та інвесторам забезпечувати себе різноманітними активами та управляти ризиками. Такі товари відіграють важливу роль в економіці, оскільки забезпечують стабільне постачання сировинних товарів у різні галузі, створюють умови для хеджування ризиків та прогнозування цін, сприяють розвитку конкуренції та підвищенню ефективності ринку.

У світовій практиці виділяють наступні основні класи біржових товарів:

- Речові товари (товарна біржа) – це фізичний продукт, який має конкретну форму, властивості та призначення. На відміну від цифрових товарів, речові товари можна побачити, відчутти на дотик тощо та використовувати в реальному світі;

- Цінні папери (фондова біржа) – це документи, які засвідчують право власності або інші майнові права їх власника. Вони можуть використовуватися як для залучення коштів, так і для інвестування. Це акції, облігації, державні цінні папери, деривативи тощо [4];

- Валютні цінності (валютна біржа) – це грошові кошти іноземних країн, а також кредитні та платіжні засоби, виражені в іноземних або міжнародних грошових одиницях [5].

На міжнародних товарних біржах торгують широким спектром товарів, які класифіковано за товарними групами, які наведено у таблиці.

Таблиця 1

Класифікація біржових товарів на міжнародних товарних біржах [1, 3]

Товарна група	Основний асортимент
Сільськогосподарська продукція і сировина	- Зернові культури (пшениця, кукурудза, рис, овес, ячмінь, жито) - Насіння олійних культур та продукти їх перероблення (насіння соняшнику, льону і бавовнику, соєві боби, шрот) - Текстильна сировина сільськогосподарського виробництва (бавовна, джут, натуральний шовк, пряжа, мита вовна, льон) - Натуральний каучук
Продовольчі товари	- Рослинного походження (цукор, рослинна олія, арахіс, концентрат апельсинового соку, какао-боби, кава) - М'ясо та живі тварини
Лісоматеріали	- Піломатеріали - Фанера
Кольорові й дорогоцінні метали	- Кольорові метали (мідь, олово, свинець, нікель, цинк, алюміній) - Дорогоцінні метали (золото, платина, срібло тощо)
Паливно-енергетичні матеріали	- Нафта та нафтопродукти (сира нафта, мазут, дизельне пальне, бензин) - Газ та продукти його перероблення (скраплений газ, газойль, газ)

Крім того, біржові товари можуть класифікуватися за іншими критеріями, такими як спосіб поставки, місце поставки, термін зберігання, транспортабельність, ризик псування тощо.

Отже, біржові товари є важливими для глобальної торгівлі та економіки, оскільки вони дозволяють компаніям організовувати збут продукції та забезпечувати себе сировинними матеріалами, а інвесторам – можливості для диверсифікації портфеля та генерації доходів. Інвестування в біржові товари може бути вигідним, проте воно також пов'язане з ризиками, такими як цінова волатильність, політичні ризики та інші фактори. Біржові товари слугують різноманітним цілям для різних учасників ринку. Вони можуть бути використані для захисту від цінових ризиків, спекуляції, інвестування та забезпечення ліквідності.

Список використаних джерел

1. Основи біржової діяльності / Д.О. Приходько / Харків 2021. – 280 с.
2. Закон України «Про товарну біржу» від 10 грудня 1991 року № 1956-ХІІ
3. Біржова справа: підруч. / за наук. ред. д.е.н., проф. О.М. Сохацької. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 655 с.
4. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV
5. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 року № 2473-VIII.

ЗНАЧЕННЯ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВЕДЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Чернега І.І.

**професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Дюкарев А. О., здобувач третього освітнього рівня (доктор філософії)
Уманський національний університет садівництва**

З самого початку своєї історії людство зрозуміло, що родючість ґрунтів є його найціннішим природним багатством, здатним забезпечити людей усім необхідним. Впродовж тривалого часу люди намагалися повернути в ґрунт поживні речовини, винесені з нього врожаєм, застосовуючи гній та попіл. Вони також намагалися зберегти врожай, знешкоджуючи бур'яни і шкідників, використовуючи, наприклад, розтерті листя кипариса та сірку.

Проте з гноєм та попелом в ґрунт повертається лише частина спожитих рослинами мінеральних елементів. Більшість поживних речовин, витрачених на формування врожаю сільськогосподарських культур, виноситься за межі господарства разом з товарною продукцією. Жодна країна світу не змогла досягти значного підвищення врожайності сільськогосподарських культур, доки не почали використовувати добрива і пестициди. Цей період, коли